



การศึกษาเปรียบเทียบในภูมิภาคอาเซียน : ลาวและสิงคโปร์

รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา¹
Assoc. Prof. Dr. Sunthorn Kohtbantau¹

การศึกษาใน สปป. ลาว

บทนำ

ก่อนอื่นต้องขอขอบคุณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่เชิญมาบรรยายในการประชุมวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาของเขต 2 ในโครงการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในวันนี้ โดยใช้เวลาประมาณสองชั่วโมง เรื่องที่ได้รับเชิญให้มาบรรยายคือการศึกษาเปรียบเทียบในภูมิภาคอาเซียน

ภูมิภาคอาเซียนขณะนี้ มี 10 ประเทศ คือ พม่า ลาว เวียดนาม เขมร มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไนดารุสซาลาม ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และไทย (ความจริงแล้วถ้าดูตามแผนที่โลกประเทศไทยของเราอยู่กึ่งกลาง) ถ้าจะให้พูดเปรียบเทียบการศึกษาทั้ง 10 ประเทศ คงใช้เวลาหลายชั่วโมงหรือหลายวันทีเดียว จึงขอพูดถึงเพียง 2 ประเทศ คือ การศึกษาใน สปป.ลาว และสิงคโปร์ดังต่อไปนี้

ประเทศลาวเป็นประเทศเล็ก มีประชากรประมาณ 7 ล้านคน มีเนื้อที่ 236,800 ตารางกิโลเมตร มี 16 แขวง (จังหวัด) และ 1 นครหลวง (กำแพงนครเวียงจันทน์) มี 49 ชนเผ่า มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ มีการปกครองแบบสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย จึงมีชื่อประเทศว่า ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งยาวมากจึงย่อลงเหลือเพียง ประเทศ สปป.ลาว มีพรรคการเมืองพรรคเดียว และมีผู้บริหารประเทศสูงสุดคือ ประธานประเทศ (ประธานาธิบดี)

¹ รองศาสตราจารย์ ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

¹ Associate Professor, Pensioner, Srinakharinwirot University Prasarnmit.



ระบบการศึกษาของลาว

พูดโดยย่อคือ ระบบ 5 : 4 : 3 : 4 หมายถึง ประถมศึกษา 5 ปี มัธยมศึกษาตอนต้น 4 ปี มัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี และปริญญาตรี 4 ปี โดยทั่วไประบบการศึกษาของลาวเป็นระบบการศึกษาแห่งชาติเป็นระบบเอกภาพที่ประกอบด้วยการศึกษาในโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียนและแบ่งเป็นชั้นเรียน ดังนี้

1. การศึกษาในโรงเรียน มีระบบการศึกษาแบ่งเป็นการศึกษาก่อนวัยเรียน การศึกษาสามัญ การอาชีวศึกษา การศึกษาชั้นสูง และวิชาชีพสมบุรณ์ชั้นสูง ดังนี้

1.1 การศึกษาก่อนวัยเรียน การศึกษาก่อนวัยเรียน หมายถึง การเลี้ยงดูและการเรียนการสอนเด็ก ซึ่งประกอบด้วย การเลี้ยงเด็กและอนุบาลศึกษา

1.1.1 การเลี้ยงเด็ก วัยเด็กตั้งแต่อายุ 3 เดือน จนถึง 3 ปี

1.1.2 อนุบาลศึกษา วัยเด็กอายุ 3 ปีเต็ม จนถึง 5 ปี ซึ่งเป็นอายุเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา

การศึกษาก่อนวัยเรียน เป็นการศึกษาที่เน้นการพัฒนาเด็กรอบด้าน รวม 9 ด้าน คือ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านสติปัญญา 4) ด้านการคิด 5) ด้านการพูด 6) ด้านอารมณ์ดี 7) ด้านความกล้าหาญ 8) ด้านการรู้จักรักษาความงาม และ 9) ด้านการมีพรสวรรค์ ทั้งนี้ เพื่อปลูกจิตสำนึกให้เด็กรักพ่อแม่ รักครู รักผู้นำ รักประเทศชาติ และเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนประถมศึกษา

หมายเหตุ “พรสวรรค์” หมายถึง “เก่งพิเศษ” (Gifted) “โรงเรียนพรสวรรค์” หมายถึง โรงเรียนสอนเด็กเก่งพิเศษ

1.2 การศึกษาสามัญ เป็นการเรียนรู้ความรู้ทั่วไปที่เป็นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย 3 ระดับคือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้ง 3 ระดับใช้เวลารวม 12 ปี ดังนี้

1.2.1 ประถมศึกษา เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของการศึกษาสามัญ มีกำหนดเวลาเรียน 5 ปี เป้าหมายคือเพื่อรับประกันว่าผู้เรียนมีความรู้ที่จำเป็นใน 7 ด้าน ได้แก่ 1) วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ 2) สังคมและมนุษยศาสตร์ 3) ความสามารถในการฟัง การอ่านและการเขียนภาษาลาว และการคิดไว 4) การรู้จักสุขภาพ 5) การรักษาความสะอาด 6) การรักสิ่งแวดล้อม และ 7) การรู้จักศิลปะวรรณคดี อนึ่งการเรียนภาษาต่างประเทศที่จำเป็นให้เริ่มตั้งแต่ประถมปีที่ 3 ขึ้นไป



ประถมศึกษาสมบูรณ์ (5 ปี) เป็นการศึกษาภาคบังคับสำหรับพลเมืองลาว และบรรดาเผ่าที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป รัฐบาลและองค์การปกครองท้องถิ่นมีความรับผิดชอบวางมาตรการที่เหมาะสม เพื่อรับประกันให้คนลาว โดยเฉพาะที่เป็นเด็กทุกคนที่อยู่ในเกณฑ์อายุเรียนหนังสือ มีโอกาสเข้าเรียนอย่างทั่วถึง สังคม ชุมชน พ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องรับประกันให้เด็กทุกคนได้เรียนจบชั้นประถมศึกษา

1.2.2 มัธยมศึกษา เป็นการศึกษาต่อจากชั้นประถมศึกษาขึ้นไป ซึ่งมีหน้าที่บริหารความรู้ทั่วไปและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นเพื่อการเรียนต่อ หรือประกอบอาชีพตามความเหมาะสมมัธยมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับคือ มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

1.2.2.1 มัธยมศึกษาตอนต้น เรียน 4 ปี เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีหน้าที่จัดการเรียนการสอน ความรู้พื้นฐาน 9 ด้าน ได้แก่ 1) ภาษาลาว 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ 4) สังคมศาสตร์ 5) ระเบียบกฎหมาย 6) สารสนเทศ 7) ภาษาต่างประเทศ 8) ความรู้ทั่วไป และ 9) ความรู้ด้านอาชีพ

1.2.2.2 มัธยมศึกษาตอนปลาย เรียน 3 ปี เป็นการศึกษาต่อเนื่องการเรียนเพื่อปรับปรุง ยกระดับและขยายเนื้อหาที่ได้เรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น นอกจากนั้นจะต้องเรียนลุ่มลึกในบางวิชา เพื่อขยายความรู้ ความสามารถและความชอบของผู้เรียน

1.3 อาชีวศึกษา ในที่นี้หมายถึง การเรียนการสอนเทคนิควิชาชีพ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ คุณสมบัติ สืบตามปฏิบัติ จรรยาบรรณวิชาชีพ มีวินัย แรงงาน แบบแผนดำรงชีวิตแบบอุตสาหกรรมและมีสุขภาพดี องค์ประกอบของอาชีวศึกษามี 3 ระดับดังนี้

1.3.1 อาชีวชำนาญงาน (ขั้นต้น) เป็นการศึกษาเทคนิควิชาชีพ สำหรับนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าขึ้นไป ใช้เวลาเรียนตั้งแต่ 6 เดือนถึง 3 ปี

1.3.2 วิชาชีพเทคนิค (ขั้นกลาง) เป็นการศึกษาเทคนิควิชาชีพ สำหรับนักเรียนที่จบวิชาชำนาญงานมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าขึ้นไป ใช้เวลาเรียนตั้งแต่ 1 - 4 ปี ในหลักสูตรปกติ และ 1 ปีขึ้นไปสำหรับการศึกษาวิชาชีพตามหลักสูตรต่อเนื่องหรือต่อยอด



1.3.3 วิชาชีพสมบุรณ์ (ชั้นสูง) เป็นการศึกษาเทคนิควิชาชีพในระดับวิทยาลัยศูนย์การศึกษาหรือสถาบันเทียบเท่าวิทยาลัย ซึ่งรับผู้เรียนที่จบวิชาชีพเทคนิคมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ใช้เวลาเรียนตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไปในหลักสูตรปกติ และตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป สำหรับหลักสูตรต่อเนื่องหรือต่อยอด

1.4 การศึกษาชั้นสูง หมายถึงการศึกษาต่อจากชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอาชีวศึกษาชั้นกลางหรืออาชีวศึกษาชั้นสูง ซึ่งมีหน้าที่สร้างนักวิชาการ นักวิทยาศาสตร์ นักค้นคว้า ให้มีความรู้ความสามารถในระดับสูงออกมารับใช้สังคม และสามารถประกอบอาชีพด้วยตนเอง การศึกษาชั้นสูง เริ่มตั้งแต่ระดับอนุปริญญาถึงปริญญาเอก ดังนี้

1.4.1 อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรชั้นสูง ใช้เวลาศึกษาตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป สำหรับหลักสูตรปกติ และ 1 ปี สำหรับหลักสูตรต่อเนื่องหรือต่อยอด

1.4.2 ปริญญาตรี ใช้เวลาศึกษา 4 ปีขึ้นไป สำหรับหลักสูตรปกติ และ 1 ปีขึ้นไป สำหรับหลักสูตรต่อเนื่องหรือต่อยอด

1.4.3 เหนือปริญญาตรี ลงลึกในสาขาวิชา ใช้เวลาเรียน 1 ปีขึ้นไป (ป.บัณฑิต)

1.4.4 ปริญญาโท เป็นหลักสูตรปกติ มีเวลาเรียน 1½ - 2 ปี

1.4.5 ปริญญาเอก เป็นการศึกษาต่อจากปริญญาโทหรือเทียบเท่าใช้เวลา 3 ปี ขึ้นไป

2. การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.1 การศึกษานอกโรงเรียน หมายถึง รูปแบบการศึกษาที่ดำเนินการเรียนการสอนอยู่นอกหลักสูตรปกติ โดยไม่จำกัดเวลา สถานที่ อายุ เพศ และอาชีพ เพื่อสร้างเงื่อนไขและโอกาสให้พลเมืองลาวได้ศึกษาเล่าเรียนและยกระดับความรู้ตลอดไป

การศึกษานอกโรงเรียนมีเนื้อหาและชั้นเรียนเหมือนกับการศึกษาในโรงเรียนแต่วิธีการ เวลา และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแตกต่างจากการศึกษาในโรงเรียน

2.2 การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นรูปแบบหนึ่งของการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งมีเนื้อหากว้างขวางไม่จำกัดขอบเขต ทั้งเป็นการเรียน การค้นคว้าด้วยตนเองหลายวิธี รวมทั้งผ่านสื่อต่างๆ ซึ่งไม่จำกัดเวลา เนื้อหา และสถานที่เรียน



การจัดการศึกษาในลาวที่เป็นอัตลักษณ์

การจัดการศึกษาในลาวที่เป็นอัตลักษณ์น่าสนใจและนำไปเป็นแบบอย่างดังต่อไปนี้

1. **การเลี้ยงเด็กและอนุบาล** มีการจัดอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งชาติ ในสถานที่ทำการของรัฐของกระทรวงต่างๆ จะต้องมียุ้งเลี้ยงเด็ก แม่นแต่ในโรงพิมพ์ของกระทรวงศึกษาธิการยังมีห้องเลี้ยงเด็ก เพื่อเลี้ยงเด็กอายุ 6 เดือน ถึง 3 ปี มีพี่เลี้ยงหรือครูผู้ดูแลเด็ก เป็นผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมมาและเป็นแม่ที่เคยมีบุตรแล้ว มาคอยดูแล และแม่ที่เป็นพนักงานรัฐซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานนั้นได้มาให้นมแก่ลูกของตน และอุ้มลูกน้อยตามหลักวิชาการดูแลและเลี้ยงเด็กวัยทารก

2. **โรงเรียนสมบูรณ์** หมายถึง โรงเรียนที่สอนครบชั้นในระดับนั้น เช่น โรงเรียนประถมศึกษาสมบูรณ์บ้านโสกป่ากลาง โรงเรียนประถมสมบูรณ์ธาตุหลวง โรงเรียนมัธยมสมบูรณ์เวียงจันทร์ โรงเรียนมัธยมสมบูรณ์แก้วกู่ เป็นต้น ถ้าเปิดสอนไม่ครบชั้นในโรงเรียนใดจะไม่มีคำว่า “สมบูรณ์” เช่น โรงเรียนบ้านดงน้อย ซึ่งมีเพียงชั้นอนุบาล-ป. 2 เมื่อเด็กโตขึ้นให้ไปเรียน ป. 3 - ป. 5 ที่โรงเรียนในหมู่บ้านไกลออกไป สามารถถีบจักรยานไปเรียนกับเพื่อนๆ

หมายเหตุ ใน สปป.ลาว ไม่มีการยุบโรงเรียนขนาดเล็ก เพราะถือว่าโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน เมื่อเด็กโตขึ้นจะรักบ้านเกิดของตนเอง

3. **โรงเรียนพรสวรรค์** ใน สปป.ลาว มีโรงเรียนสำหรับเด็กเก่งของประเทศ เรียกว่า โรงเรียนพรสวรรค์ ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า School for the Gifted ตั้งแต่อยู่ภายใน (ด้านหน้า) ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว มีอาจารย์จากมหาวิทยาลัยแห่งชาติเป็นผู้อำนวยการ จบปริญญาเอกจากประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (ส.ส. เวียดนาม) ครูทุกคนได้รับการฝึกอบรมจากประเทศเวียดนาม และโรงเรียนแห่งนี้รัฐบาลเวียดนามสร้างให้อีกด้วย

โรงเรียนพรสวรรค์รับและคัดเลือกเด็กเก่งจากทั่วประเทศ อย่างน้อยเมืองละ 2 คน มาเป็นนักเรียนแบบกินนอน (Boarding School) มีครูพี่เลี้ยงคอยดูแล โดยเฉพาะนักเรียนชั้น ม.ต้น ส่วนนักเรียน ม.ปลาย อาจอยู่ข้างนอกโรงเรียนหรืออยู่อาศัยกับญาติพี่น้อง เมื่อเด็กจบชั้นมัธยมศึกษา (ม.6) จะไปศึกษาต่อในต่างประเทศ หรือสอบเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาของประเทศได้อย่างเสรี โดยไม่มีข้อผูกพันเรื่องเงินทุนเข้าเรียนในโรงเรียนพรสวรรค์แต่ประการใด



4. **ศูนย์ฝึกอบรมครูได้มาตรฐาน** ในแขนงต่างๆ ทั้ง 16 แขนง และหนึ่งเขตปกครองพิเศษของลาว (เขตปกครองพิเศษชัยสมบุญ) มีศูนย์ฝึกอบรมครูไม่ได้มาตรฐานในการสอนวิชาในกลุ่มสาระต่างๆ และวิชาชีพสำหรับเด็กนักเรียน เช่น ศูนย์ฝึกอบรมครูได้มาตรฐานเมืองวังเวียงของนครหลวงเวียงจันทน์ โดยศึกษาเมืองเป็นผู้ดูแล เป็นต้น

5. **การบำรุงภาษาอังกฤษ** เป็นการฝึกอบรมเข้มภาษาอังกฤษ สำหรับผู้เข้าสู่ตำแหน่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ใน สปป.ลาว ผู้ที่สอบคัดเลือกเป็นผู้บริหารได้แล้ว แต่ยังไม่มีความรู้ภาษาอังกฤษใช้การไม่ได้ หรือยังไม่มีความรู้ภาษาอังกฤษถึงขั้นใช้การได้ (Functional Literacy) จะต้องไปเรียนภาษาอังกฤษเรียกว่าไป “บำรุงภาษาอังกฤษ” ที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว เป็นเวลาหนึ่งปีการศึกษาโดยได้รับทุนจากรัฐบาลพอยังชีพ ไปกินนอนที่หอพักมหาวิทยาลัย นำที่นอนหมอนมุ้งไปเอง ปลุกผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่เอง ปฏิบัติเช่นนี้มาตลอด ผู้เขียนเคยไปเยี่ยมชมที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ระหว่างที่เป็นที่ปรึกษาด้านการศึกษาของ สปป.ลาว อยู่หลายปี

6. **วินัยนักเรียน** นักเรียนทุกคนในระดับประถมและมัธยมศึกษาจะมี “คะแนนคุณสมบัติ” ในแต่ละปีการศึกษา โดยมีคะแนนเต็ม 200 คะแนน ถ้าประพฤติผิดวินัยของโรงเรียนข้อใดๆ จะถูกหักคะแนนไปเรื่อยๆ เมื่อสิ้นปีการศึกษาถ้าคะแนนที่เหลืออยู่ไม่ถึง 50% หรือ 100 คะแนน จะไม่ได้ขึ้นชั้นใหม่ หรือไม่จบการศึกษาในชั้นสูงสุด ต้องมีการลงโทษโดยให้ทำงานสาธารณะหรือเรียนเพิ่มเติม

อย่างไรก็ดี ส่วนใหญ่นักเรียนลาวมักจะไม่มีปัญหาด้านวินัย เพราะประเทศ สปป.ลาว มีกระทรวงชาวหนุ่ม (ไม่ใช่ “สาวหนุ่ม” ที่นักข่าวไทยเคยเขียนถึง) และนักเรียนทุกคนเป็นสมาชิกยุวชน (ระดับประถม) และเยาวชน (ระดับมัธยม) และสมาชิกกรมบาล สำหรับผู้ใช้แรงงาน และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคอยควบคุมวินัยและความประพฤตินักเรียน (ยุวชน, เยาวชน และกรมบาล) ที่เป็นสมาชิกทั้งหญิงและชาย ในหมู่บ้านหรือชุมชนจะตั้งเป็นกลุ่มๆ สิบคน และมีหัวหน้ากลุ่มคอยดูแลช่วยรัฐอีกต่อหนึ่ง

7. **สิ่งแวดล้อมและการบริการสาธารณะ** เมื่อมีงานในเทศกาลสำคัญ เช่น งานบุญธาตุหลวงและงานสงกรานต์ แม้กระทั่งการจัดกิจกรรมในโรงเรียน เมื่อเสร็จสิ้นเด็กและเยาวชนจะช่วยกันทำความสะอาด (ทำอนามัย) เก็บกวาดขยะให้เรียบร้อยภายในคืนนั้นให้อยู่ในสภาพเดิม



นอกจากนี้ ในโรงเรียนและสถาบันการศึกษาชั้นสูง ระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมีนักเรียนนักศึกษาดูแลสิ่งแวดล้อม ต้นไม้ แปลงไม้ดอกไม้ประดับ มีป้ายชั้นปรับผิชอบบักไว้เป็นเครื่องหมายด้วย

8. การบรรจุแต่งตั้งบุคลากร ในการบรรจุแต่งตั้งบุคลากรที่เป็นพนักงานรัฐ การดำเนินการขึ้นอยู่กับเจ้ากระทรวงและกรมการปกครองเมือง ซึ่งมีพรรคการเมือง เดียว ทุกคนต้องยอมรับและปฏิบัติตามนั้น

ในกรณีการแต่งตั้งบุคลากรระดับสูง เช่น อาจารย์มหาวิทยาลัย นอกจากนี้ ตำแหน่งเป็นหัวหน้าภาควิชา คณบดี และอธิการบดีหรือรองอธิการบดีแล้ว ถ้ามีตำแหน่ง ทางวิชาการถึงปริญญาเอก เป็นด็อกเตอร์ (ดร.) อาจได้รับการแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษา รัฐมนตรี ประจำกระทรวงต่างๆ ตามที่เรียนมา ตัวอย่างเช่น หัวหน้าสำนักงานเลขาธิการ รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา คือคณบดีคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย แห่งชาติลาว มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกจากต่างประเทศ ตำแหน่งทางวิชาการ เป็นรองศาสตราจารย์ และยังได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการ สำนักงานเลขาธิการ รัฐมนตรี (เทียบเท่ากรม) และยังได้รับตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับรัฐมนตรีกระทรวงอื่นๆ จะมีนักวิชาการเป็นที่ปรึกษา ผู้ติดตามหรือหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี เพื่อการทำงานจะมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีและประธานประเทศ (ประธานาธิบดี) คือ อดีตนักเขียนรางวัลซีไรต์ของ สปป.ลาว ปี 2551 สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ เคยเป็นรองอธิการบดีกรมก่อสร้างและบำรุงครู ซึ่งตำแหน่งที่ปรึกษาเทียบเท่ารัฐมนตรี ประจำสำนักนายกรัฐมนตรีของประเทศไทย

หมายเหตุ

1. กรมก่อสร้างและบำรุงครู หมายถึง กรมการฝึกหัดครูของเรา (ซึ่งยุบไปแล้ว) ก่อสร้าง หมายถึง การผลิตครู ส่วนบำรุง หมายถึง อบรมและพัฒนาครู

2. การเลือกตั้งในลาวไปกาบาท (X) ออก ปล่อยที่วางไว้สำหรับคนเลือกได้ ซึ่งต่างจากประเทศไทยไปลงคะแนนใช้เครื่องหมายกาบาท (X) ผิด แล้วยังได้เป็น ผู้แทนราษฎร “จึงมีแต่นักเลง เลี่ยงกันในสภา ทำให้ เจ็บหัว” (ปวดหัว) นักวิจารณ์ คนหนึ่งให้ความเห็น



ตัวอย่างสถิติการศึกษาแขวงสะหวันนะเขต

แขวงสะหวันนะเขต (สุวรรณเขต) สปป.ลาว เป็นแขวงใหญ่ที่สุดของประเทศ มี 15 เมือง แบ่งเป็นเขตทุ่งราบ 59% และเขตที่ราบสูง (ภูเขา) 41% มีประชากร 903,700 กว่าคน มี 1,012 หมู่บ้าน แบ่งเป็น 169 กลุ่มบ้าน และ 142,300 ครัวเรือน จำนวนครู (ปีการศึกษา 2554 – 2555) มีจำนวน 7,934 คน แบ่งเป็นครูชั้นต้น 1,338 คน ครูชั้นกลาง 4,022 คน ครูชั้นสูง 1,934 คน ปริญญาตรี 636 คน และ ปริญญาโท 4 คน

การศึกษาในประเทศสิงคโปร์

บทนำ

สิงคโปร์เป็นประเทศหนึ่งในสมาชิกของสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of South-east Asian Nations–ASEAN) หรือ “อาเซียน” มีชื่อเป็นทางการว่า สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) มีพื้นที่เทียบเท่า จังหวัดภูเก็ตของไทย เป็นเกาะเหมือนกัน แต่มีระบบเศรษฐกิจเทียบได้กับประเทศพัฒนาแล้ว เป็นประเทศที่มั่งคั่งแห่งหนึ่ง อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราพอๆ กับประเทศออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ อัตราแลกเปลี่ยนเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2556 เมื่อเทียบกับประเทศไทย คือ 1 ดอลลาร์สิงคโปร์ เท่ากับ 23.68 บาท 1 ดอลลาร์ออสเตรเลีย เท่ากับ 29.96 บาท และ 1 ดอลลาร์นิวซีแลนด์ เท่ากับ 24.45 บาท

สิงคโปร์ไม่มีทรัพยากรธรรมชาติ แต่สามารถเนรมิตเกาะสิงคโปร์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนทั่วโลกสนใจมาพักผ่อนและเที่ยวชม มีสวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ สวนพฤกษชาติ มีการถมทะเลทำให้เป็นสวนสาธารณะและแหล่งพักผ่อนดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชม แม้แต่น้ำจืดเคยซื้อจากมาเลเซียและอินโดนีเซีย และดินถมทะเลซื้อจากอินโดนีเซีย แต่เดี๋ยวนี้น้ำจืดทำจากน้ำทะเลได้เอง เรียกว่า “น้ำใหม่” (New Water) ส่วนน้ำใช้แล้วจากอาคารบ้านเรือน ซึ่งเป็นน้ำเสียได้นำกลับมาทำให้น้ำดื่มสำหรับบริโภคได้อีก

ประชากรสิงคโปร์มีไม่กี่ล้านคน ประมาณ 5 ล้านเศษเท่านั้น และไม่มีชาวสิงคโปร์เป็นแรงงานระดับล่าง มีแต่ระดับกลางและระดับสูง (แรงงานระดับล่างใช้แรงงานไทย ฟิลิปปินส์ หรือจากประเทศอาเซียนอื่นๆ) ที่ดินเป็นของรัฐทั้งหมด และสร้างบ้านให้คนอยู่อาศัยเป็นบ้านแบบบ้านชุดหลายชั้น (Condominiums) ให้เช่าซื้อระยะ 99 ปี ทุก 5 ปี



รัฐบาลจะปรับปรุงและทาสีบ้านให้ใหม่ทั้งหมด ปรับปรุงภูมิทัศน์ ปลุกต้นไม้ ปลุกไม้ดอกไม้ประดับ และหญ้า พร้อมกับทำทางเดินในบริเวณบ้านพักให้อย่างสวยงาม

คนสิงคโปร์จะซื้อรถยนต์ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐบาลก่อนว่ามีที่จอดและใช้คุ้มหรือไม่ ถ้าเป็นคนโสดจะซื้อยากเพราะขับคนเดียว จึงแนะนำให้ใช้บริการขนส่งสาธารณะ ซึ่งมีทั้งรถประจำทาง รถไฟใต้ดิน และรถไฟบนดิน เวลาถามคนสิงคโปร์ว่า “มีรถตัวเองไหม?” เขามักจะพากันตอบว่า “มีรถ BMW” ซึ่งจริงๆ แล้วเป็นคำพูดตลก B หมายถึง Bus รถประจำทาง M หมายถึง Metro รถไฟใต้ดินของบ้านเรา W หมายถึง Walk เดินไป ไม่ใช่รถบีเอ็มดับเบิลว

นอกจากนี้ คนสิงคโปร์โดยทั่วไปพูดได้ 4 ภาษา โดยมีภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติ ส่วนอีกสามภาษาคือ จีนกลาง ทมิฬ และมาเลย์ แต่สิงคโปร์ปกครองกันได้อย่างเป็นหนึ่งเดียว เพราะมีผู้นำที่เข้มแข็ง มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่จริงจัง มีกฎระเบียบเด็ดขาด แม้แต่กฎหมายเข้าเมืองยังห้ามนักท่องเที่ยวนำบุหรืต่างประเทศ เหล้าต่างประเทศ และหมากฝรั่งเข้าสิงคโปร์เด็ดขาด เป็นต้น

การศึกษาของสิงคโปร์

การศึกษาของสิงคโปร์คล้ายของประเทศอังกฤษ ซึ่งมีการบริหารการศึกษาที่น่าสนใจมาก

การศึกษาของสิงคโปร์ ระบบการศึกษาของสิงคโปร์เป็นระบบ 6 : 4 : 3 : หมายถึงระดับประถมศึกษา 6 ปี มัธยมต้น 4 ปี มัธยมปลาย 3 ปี และปริญญาตรีอย่างน้อย 3 ปีโดยทั่วไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประถมศึกษา (6 ปี) ประถมศึกษาใช้เวลาเรียน 6 ปี นักเรียนทุกคนต้องเรียนตามหลักสูตรแบบกว้าง (Broad – based Curriculum) ครอบคลุมเนื้อหาวิชาเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ระดับมัธยมต่อไปในโรงเรียนของรัฐและเอกชน แต่บางโรงเรียนอาจมีหลักสูตรพิเศษที่เน้นสุนทรียศาสตร์การกีฬาและการศึกษาสำหรับเด็กเก่งพิเศษ (Gifted Education) นักเรียนชั้นประถมมีอายุระหว่าง 6 - 11 ปี

เมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษาแล้ว นักเรียนทุกคนจะต้องสอบจบหรือ “สอบออก” เพื่อเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งการสอบนี้เรียกว่า การสอบออกจากโรงเรียนประถมศึกษา (Primary School Leaving Examination – PSLE)



2. มัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาสำหรับผู้จบประถมศึกษา หรือต่อจากประถมศึกษาเด็กมัธยมศึกษาที่มีอายุ 12 - 15 ปี ใช้เวลาเรียน 4 ปี ในโรงเรียน 5 ประเภท ดังนี้

2.1 โรงเรียนทางไปรษณีย์ เป็นโรงเรียนที่เน้นการศึกษาทางไปรษณีย์ (Correspondences - based) เป็นการคัดเลือกโดยตรงเพื่อเข้าสู่โรงเรียนมัธยม (Direct Admission to Secondary Schools) ซึ่งโรงเรียนประเภทนี้เปิดสอนแบบบูรณาการในโรงเรียน 4 ประเภท ดังต่อไปนี้

2.1.1 โรงเรียนทางไปรษณีย์ (Correspondence - bases Schools)

2.1.2 โรงเรียนเรียนร่วม (Mainsream Schools)

2.1.3 โรงเรียนเสรีภาพ (Autonomouse Schools) ซึ่งมีเสรีภาพในการจัดหลักสูตรต่างๆ

2.1.4 โรงเรียนอิสระภาพ (Independent Schools) ซึ่งมีอิสรภาพในการจัดหลักสูตรและการดำเนินการ

2.2 โรงเรียนอาชีวศึกษา โรงเรียนอาชีวศึกษา (Vocational Schools) สำหรับนักเรียนที่จะได้รับประโยชน์จากการเรียนหลักสูตรนี้เน้นภาคปฏิบัติ และตรงตามการประกอบอาชีพมากขึ้น (More Customized and Practical Curriculum)

2.3 โรงเรียนมัธยมอิสระภาพพิเศษ เป็นโรงเรียนอิสระภาพพิเศษ (Specialized Independent Schools) สำหรับนักเรียนที่มีพรสวรรค์หรือเก่งพิเศษเฉพาะด้าน เช่น โรงเรียนการกีฬาสิงคโปร์ (Singapore Sports Schools) โรงเรียนมัธยมปลายคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติ (NUS High School of Manthematics and Science) และโรงเรียนศิลปกรรม เป็นต้น

2.4 โรงเรียนมัธยมเอกชน โรงเรียนเอกชน (Privately - funded Schools) ซึ่งได้รับเงินสนับสนุนในการจัดตั้งโดยเอกชน และเป็นทางเลือกมากขึ้นสำหรับเด็กสิงคโปร์

2.5 โรงเรียนการศึกษาพิเศษ โรงเรียนการศึกษาพิเศษ (Syrecial Education Schools) เป็นโรงเรียนมัธยมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยเป็นผู้มีความพิการทางสายตา หู และอื่นๆ



โรงเรียนมัธยมต้น 5 ประเภทข้างบน รับนักเรียนที่จบ ป.6 เข้าเรียนในหลักสูตร
ต่างๆ แยกเป็น 8 สาขาวิชา ดังนี้

1. ผู้จบ ป.6 ประเภท 1 เลือกเรียนได้ใน 4 หลักสูตรที่เปิดสอน ดังนี้

1) หลักสูตรพิเศษ (Special Programmes) ได้แก่

(1) หลักสูตรเลือกเรียนภาษา (Language Elective Schools) เป็น
การเรียนหลักสูตรภาษาต่างๆ

(2) หลักสูตรนักเรียนสองวัฒนธรรม (Bicultural Students Programme)

(3) หลักสูตรเลือกศิลปะ (Art Elective Programme)

(4) หลักสูตรเลือกดนตรี (Music Elective Programme)

เป็นการเรียนหลักสูตรบูรณาการ ซึ่งรวมระหว่างหลักสูตรมัธยมกับวิทยาลัย
ชุมชน โดยใช้การสอนเสริม (Tutorial Education) ใช้เวลาเรียน 4 - 6 ปี

2) หลักสูตรมัธยมเร่งด่วนพิเศษ (Secondary Special Express
Course) ใช้เวลาเรียน 4 ปี

3) หลักสูตรมัธยมสายสามัญปกติ (Secondary Normal Academic
Course) ใช้เวลาเรียน 5 ปี

4) หลักสูตรมัธยมสายเทคนิคปกติ (Secondary Normal Technical
Course) ใช้เวลาเรียน 4 ปี ซึ่งนักเรียนอาจได้รับการคัดเลือกให้ลงเรียนวิชาปี 1 - 2
ของวิชาประเมินแห่งชาติ (National Assessment Subjects - NA Subjects) ได้อีก

2. ผู้จบ ป.6 ประเภท 2 - 5 เลือกเรียนได้ 4 หลักสูตรต่อไปนี้

1) หลักสูตรอาชีพศึกษา (Vocational Course) ใช้เวลาเรียน 2 - 3 ปี

2) หลักสูตรพิเศษเฉพาะ (Specialized Programmes) เพื่อ
พัฒนาความสามารถพิเศษของนักเรียน ใช้เวลา 4 - 6 ปี

3) โรงเรียนเอกชน (Privately Funded Schools) ซึ่งกำหนดหลักสูตร
ของตนเองใช้เวลาเรียน 4 - 6 ปี

4) หลักสูตรเรียนร่วม ตามหลักสูตรที่จัดทำสำหรับเด็กที่มีความต้องการ
พิเศษในสาขาวิชาอาชีพศึกษา หรือในสาขาวิชาสามัญศึกษา ใช้เวลาเรียน 4 - 6 ปี

เมื่อจบชั้น ม.ต้น จะต้องเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ปลาย)
ดังนี้



3. มัธยมศึกษาตอนปลาย

การศึกษาระดับ ม.ปลาย ต่อจากมัธยมศึกษาตอนต้นอีก 3 ปี สำหรับเด็ก อายุ 16 – 18 ปี ดังนี้

3.1 ผู้จบ ม.ต้น ประเภท 1 นักเรียนในชั้น ม.ต้น ประเภทแรก เรียนต่อไป ในสถานที่เดิมในชั้น ม.ปลาย อีก 3 ปี คือปีที่ 11 - 13 แล้วสอบ GCE “A” Level เรียกว่าสอบประกาศนียบัตรสามัญศึกษา (General Certificate of Education, Advances Level) หรือวุฒิอื่น (Other Qualifications)

3.2 ผู้จบ ม.ต้น ประเภท 2 นักเรียนที่จบ ม.ต้น จะต้องสอบ GCE “O” Level ก่อนเข้าเรียนต่อในชั้น ม.ปลาย หรือเทียบเท่าได้ 4 สาย ดังนี้

3.2.1 เรียนต่อในวิทยาลัยชุมชน เมื่อสอบผ่านประกาศนียบัตรสามัญศึกษาระดับปกติ (“O” Level) สามารถสมัครเข้าเรียนต่อในวิทยาลัยชุมชน (Junior Colleges/Community Colleges) หรือสถาบันส่วนกลาง (Central Institutes) อีก 2 - 3 ปี

3.2.2 เรียนต่อในวิทยาลัยสารพัดช่าง (Polytechnics) อีก 3 ปี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง

3.2.3 เรียนต่อในสถาบันเทคนิคศึกษา เมื่อจบ ม. 3 และผ่าน “O” Level ไปต่อในสถาบันเทคนิคศึกษา (Institute of Technical Education) เป็นเวลา 1 - 2 ปี แล้วต่อในวิทยาลัยสารพัดช่างอีก 3 ปี จะได้อนุปริญญา (Diploma)

3.2.4 เรียนต่อวุฒิทางเลือก เมื่อจบ ม.3 และผ่าน “O” Level ไปเรียนต่อในโรงเรียนเอกชนอีก 3 - 4 ปี ใน ม.ปลาย ได้วุฒิ ม.6

3.3 ผู้จบ ม.ต้น ประเภท 3 - 4 เมื่อจบ ม.3 แล้ว นักเรียนบางคนอาจสอบข้อสอบ Sec 5 N/A Examination แล้วเข้าเรียนในวิทยาลัยชุมชนอีก 2 - 3 ปี หรือเรียนต่อในวิทยาลัยสารพัดช่างอีก 3 ปี (เหมือนผู้จบ ม.ต้น ประเภท 2) สอบ GCE “N” Level (ระดับชาติ) แล้วเข้าศึกษาต่อในสถาบันเทคนิคศึกษา (Institute of Technical Education) อีก 1 - 2 ปี ในหลักสูตร National Technics (N Technics) หรือเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยสารพัดช่าง (Polytechnics) อีก 3 ปี ได้อนุปริญญา (Diploma)

3.4 ผู้จบ ม.ต้น ประเภท 5 - 8 จะเข้าศึกษาต่อดังนี้

3.4.1 ผู้เรียนหลักสูตรอาชีวศึกษา สำหรับผู้เรียนหลักสูตรอาชีวศึกษา ในชั้น ม.ต้น เป็นเวลา 2 - 3 ปี จะเรียนต่อในสถาบันเทคนิคศึกษาอีก 1 - 2 ปี แล้วต่อวิทยาลัยสารพัดช่างอีก 3 ปี จะมีวุฒิอนุปริญญา



3.4.2 ผู้เรียนหลักสูตร ม.ต้นอื่น สำหรับผู้จบมาด้านอื่นหรือเทียบเท่า ได้แก่ หลักสูตรพิเศษวิชาเฉพาะโรงเรียนเอกชน และนักเรียนเรียนร่วมจะเรียนต่อไป ในโรงเรียนเดิม และสามารถจบในปีที่ 12 ได้รับวุฒิจบทางเลือก (Alternative Qualification) คือ ม. 6 ธรรมดาไปต่อ มหาวิทยาลัยหรืออาชีวศึกษาได้

4. การอุดมศึกษา

นักเรียนมัธยมที่สอบผ่าน “A” Level และได้วุฒิทางเลือกอื่นๆ เมื่ออายุ 17 ปี และสารพัดช่างเมื่ออายุ 18 - 19 สามารถเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเป็นเวลา 3 - 4 ปี สำหรับปริญญาตรีตามสาขาที่เรียน

การจัดการศึกษาที่น่าสนใจ

ในประลิงค์โปร์มีการจัดการศึกษาที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนเสรีภาพ (Autonomous Schools) ผู้เขียนเคยได้ไปเยี่ยมชมกิจการโรงเรียนอนุบาล ประถม มัธยมศึกษาของสิงคโปร์ และเมื่อ 2 - 3 ปีมานี้ เคยได้ไปเยี่ยมชมโรงเรียนนานาชาติสิงคโปร์ ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชน มีนักเรียนไทยเรียนอยู่หลายคน ทั้งหญิงและชาย ซึ่งส่วนใหญ่ไปจากโรงเรียนมาแต่เดิ เช่นคา เบรียลและอัสสัมชัญฯ ฯลฯ มีอาจารย์ประสานงานของโรงเรียนมาคัดเลือกนักเรียนไทยเอง ฟังจากคำบรรยาย และพูดคุยกิจการของโรงเรียนว่าเขาบริหารได้มาตรฐานสากล เหมือนในประเทศอังกฤษ แม้บริเวณโรงเรียนมีน้อยมาก แต่ใช้อย่างคุ้มค่า

2. การใช้แรงงานของพลเมือง สิงคโปร์ไม่ให้หนุ่มสาวหรือคนในวัยแรงงาน กวาดถนนดูแลสวนสาธารณะ ล้างห้องน้ำ หรืองานที่ไม่หนักมากอื่นๆ ตามแหล่งท่องเที่ยว แหล่งพักผ่อนหย่อนใจตามถนนหนทาง ผู้เขียนถามชาวสิงคโปร์ว่าทำไมจึงให้คนแก่มากมาทำงาน เขาบอกว่าคนแก่เหล่านี้ยังได้เงินบำนาญจากรัฐ ต้องมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพย์สินสมบัติของชาติด้วยกัน และได้ออกกำลังกาย/เคลื่อนไหวร่างกายทุกส่วน จะไม่เจ็บป่วย มีสุขภาพแข็งแรง และอายุยืน

ส่วนคนหนุ่มสาวและวัยแรงงาน ต้องทำงานตามห้างร้าน บริษัท และหน่วยงานของรัฐอื่นๆ หนุ่มสาววัยทำงานหลังจากเรียนจบแล้ว มักไปรับการฝึกอบรมด้านภาษา และด้านอาชีพที่เรียนมา เพื่อการสอบแข่งขันเข้าทำงานและได้ตำแหน่งดีๆ ผู้เขียนสังเกตเห็นสถานฝึกอบรมและติวในโรงเรียนกวดวิชา (Tutorial Schools) อยู่ใกล้ๆ กับภัตตาคารที่นักท่องเที่ยวไปแวะกินอาหารทั้งสิ้น



อนึ่ง ในสิ่งคปรักตาดคารหรือร้านอาหารจะต้องอยู่ในอาคารจะเป็นร้านเปิดโล่ง
หรือ “แบกกับดิน” ไม่ได้เป็นอันขาด

ข้อเปรียบเทียบการศึกษาไทยกับอาเซียน

ก่อนอ่านโปรดอ่านบทกลอนต่อไปนี้

นโยบายใหม่

1. จากประถม	ถึง	มัธยมศึกษา
จำได้ว่า	เรื่องหนึ่ง	ซึ่งซึ่งซึ่ง
ทางโรงเรียน	พากัน	กวัดชั้นจึง
ไม่ยั้งลง	โทษใคร	ไม่ทำตาม
2. คือทรงผม	เด็กชาย	ไว้ได้แค่
สีเส้นต์แก่	กว่านั้น	เป็นต้องห้าม
นักเรียนหญิง	สวยสด	ดูงดงาม
สั้นแค่ตึง	หูตาม	กฎกระทรวง
3. ทรงผมนี้	เรียนว่า	“ลานบิน – กลาครอบ”
ไม่มีใคร	หลุดกรอบ	ให้น้ำหว่ง
ในระเบียบ	วินัย	ไปทั้งปวง
ไม่ประท้วง	ให้ชม	เรื่องผมกัน
4. อีกการบ้าน	ต้องทำ	ประจำส่ง
กันลืมหลง	บทเรียน	หมุนเวียนผัน
จะมาน้อย	ครูให้	ไปทุกวัน
ตามแต่ระ	ดับชั้น	ของชั้นเรียน
5. แต่วันนี้	มีรัฐ	มนตรีใหม่
กระทรวง	ศึกษาไทย	ท่านให้เปลี่ยน
นโยบาย	เพื่อให้	เด็กไม่เอียน
เบื่อและเลี่ยน	กฎเก่า	เต่าล้านปี
6. ผมสั้นให้	ไว้วาง	เท่าที่ชอบ
ไม่มีครอบ	วินัย	ชวนให้ยี้
การบ้านมาก	เกินไป	มันไม่ดี
ไม่ต้องมี	เด็กได้	สมหมายปอง



7. เอื้อ ! นโยบาย	ทุกเรื่อง	น่าเคืองใจ
ทั้งที่....การศึกษา	วันนี้	เป็นที่สอง
ของอาเซียน	จากท้าย	ขึ้นมาครอง
เหนือกว่าผอง	เพื่อนลาว	เท่านั้นเอง

ปรับปรุงจาก เหลียง เนียงสะต่อ

ในไทยโพสต์ 22/2/2556 : 5

บทกลอนนี้ไม่น่าจะถูกต้องทั้งหมด โดยเฉพาะบรรทัดที่ว่า “เหนือกว่าผองเพื่อนลาว เท่านั้นเอง” เพราะในวันนี้ประเทศ สปป.ลาว มีสิ่งดีที่เป็นนวัตกรรมการศึกษาหลายเรื่องดังที่กล่าวไปแล้ว เช่น การมี “คะแนนคุณสมบัติ” “การบำรุงครูไม่ได้มาตรฐาน” “โรงเรียนพรสวรรค์” การบำรุงภาษาอังกฤษสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และ “ศูนย์ไอซีที” ซึ่งมีเครือข่ายทั่วประเทศ เป็นต้น ประเทศไทยยังไม่เคยทำสิ่งเหล่านี้เลยให้การศึกษาก้าวหน้าไปและสนองความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น จึงอยากฝากให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พัฒนาการศึกษาไทยให้เป็นตัวอย่างแก่เขตอื่นๆ และเป็นตัวอย่างของประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียนเช่นเดียวกันกับ สปป.ลาว ให้ได้

จากที่กล่าวมา การจัดการศึกษาของประเทศในภูมิภาคอาเซียน คือ สปป.ลาว และสาธารณรัฐสิงคโปร์ ทำให้เห็นว่าการบริหารและการจัดการศึกษาสำหรับเด็กไทยยังไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพเท่าที่ควรในทุกด้าน นับตั้งแต่ด้านหลักสูตรด้านการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาครูที่จะไปสอนเด็ก ด้านการพัฒนาบุคลากรและผู้บริหารสถานศึกษา และด้านการจัดโครงสร้างองค์การสถานศึกษาในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. การกระจายอำนาจทางการศึกษา เมื่อมีการกระจายอำนาจทางการศึกษาสู่ภูมิภาค น่าจะให้อำนาจทางจังหวัด โดยมีหัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชาในระดับจังหวัดนั้นคือ “ศึกษาธิการจังหวัด” เป็นผู้กำกับดูแลการจัดการศึกษาในระดับนั้น พื้นฐานของจังหวัดอีกระดับหนึ่งและต้องมี “ศึกษาธิการอำเภอ” เป็นผู้บังคับบัญชาดูแลการศึกษาในระดับอำเภออีกระดับหนึ่งต่ำลงไป



ปัจจุบันนี้ยังมีการแยกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดออกเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา ทั้งๆ ที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานเหมือนกัน เมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้การพัฒนาตัวผู้เรียนไม่เป็นเอกภาพและต่อเนื่อง

2. การแบ่งเขตพื้นที่การศึกษา ตาม พ.ร.บ. 2542 มีการแบ่งเขตการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดออกเป็นหลายเขตในบางจังหวัด เป็นเขตให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กในวัยเรียนในเขตนั้นๆ แต่ปรากฏว่าเด็กจำนวนมากไม่เข้าโรงเรียนในเขตของตน มีการข้ามเขตหรือส่วนใหญ่ไปเรียนในตัวจังหวัด หรือเขต 1 จึงทำให้การบริหารการศึกษาในเขตไม่เป็นระบบ และส่งผลให้มีโรงเรียนขนาดเล็กในชนบท และโรงเรียนขนาดใหญ่เกินไปในเมือง

นอกจากนี้ การศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยยังขาดเอกภาพ ทั้งหน่วยงานบริหารและสถานที่จัดการศึกษา ในแต่ละจังหวัดงานการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมและมัธยมแยกสังกัดกันก็มี รวมกันอยู่ก็มี โรงเรียนประถมขยายโอกาสมีนักเรียนมัธยมต้นรวมอยู่ด้วย หรือแม้แต่โรงเรียนอนุบาลมีทั้งประถมรวมอยู่ด้วย โรงเรียนอนุบาลในบางจังหวัดเปิดสอนถึง ม.6 เป็นต้น บางจังหวัดไม่มีหน่วยงานดูแลมัธยมศึกษาเลยต้องไปรวมกับจังหวัดอื่นที่ใหญ่กว่า และการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดอยู่หลายสังกัด ทั้งเขตพื้นที่การศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาล (ทม.)

3. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังไม่เด่นชัดและไม่มีหลากหลายเหมือนประเทศสิงคโปร์ และของ สปป.ลาว ไม่มีผู้ทางที่ชัดเจนสำหรับเด็กที่มีคุณสมบัติแตกต่างกันในแต่ละภูมิภาคและท้องถิ่น สำหรับหลักสูตรท้องถิ่นยังไม่ชัดเจนว่าแต่ละท้องถิ่นอีสานเหนือ กลาง ใต้ และตะวันออกควรมีมาตรฐานขั้นต่ำสุดเท่าใดและขั้นสูงสุดเท่าใด

ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษา

1. การบริหารความรู้ (Knowledge Management - KM) สถานศึกษาทุกแห่งควรดำเนินการหาความรู้ในกลุ่มสาระต่างๆ ได้แก่ ไทย วิทยาศาสตร์ พลศึกษา/กีฬาคณิตศาสตร์ สังคมศึกษา สังคม และศิลปะ สารสนเทศและการสื่อสาร ภาษาต่างประเทศและความรู้ต่างๆ ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในสิบสาขา



2. การพัฒนาครู ภายหลังการทำ KM. เกี่ยวกับความรู้ในทุกกลุ่มสาระแล้ว ควรจัดฝึกอบรมครูประถมและมัธยมศึกษา ให้สอนได้อย่างเชี่ยวชาญในทุกกลุ่มสาระ เพื่อให้สามารถพัฒนาและสอนเด็กในทุกกลุ่มสาระและเพื่อให้เด็กที่จบออกไปจาก ประถมศึกษา/ม.ต้น ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับเป็นผู้มีความรู้ความสามารถถึงขั้น ใช้การได้ คือให้เป็นผู้รู้จักตนเอง รู้จักสังคมและรู้จักอาชีพ/วิชาชีพขั้นสูง นั่นคือสามารถ สอนเด็กให้ได้รับสิ่งที่มีความจำเป็นพื้นฐานทางการศึกษา 6 ประการ (จ.กศ. 6) ได้แก่ 1. การรู้หนังสือถึงขั้นใช้ได้ 2. การที่ความคิดเป็นวิทยาศาสตร์ 3. การมีอาชีพสุจริต 4. การเลี้ยงดูครอบครัวให้เป็นสุข 5. การเป็นพลเมืองดี และ 6. การมีส่วนร่วม ในการปกครองประเทศ

3. การใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

อยากเห็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พัฒนาการศึกษาของ ชาติให้เป็นแบบอย่างของท้องถิ่น ภูมิภาค ประเทศ และอาเซียน โดยการพัฒนาครูใน ระดับประถมและมัธยมศึกษาตอนต้นให้สอนเก่งทุกกลุ่มสาระ และทำเป็นโครงการ ระยะยาว (3 – 5 ปี) ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนใน 4 กลุ่มสาระ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ

นอกจากนี้ยังอยากเห็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เป็นผู้นำ ในการนำสิ่งที่ดีของ สปป.ลาว และสาธารณรัฐสิงคโปร์ มาจัดการศึกษาและพัฒนา ท้องถิ่นอีสาน โดยเฉพาะในเขตที่รับผิดชอบให้ได้

ความฝันของข้าพเจ้าคืออยากเห็นอีสานเป็นที่หนึ่งในเรื่องข้าวหอมมะลิ พื้นที่ เกษตรมากที่สุด มีการคมนาคมสะดวก มีโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตร และมีผู้นำ ประเทศเป็นคนอีสานในอนาคตเมื่อมีรถไฟความเร็วสูงจากกรุงเทพฯ ถึงนครราชสีมา จากเชียงใหม่ถึงนครราชสีมา หรือมีรถไฟทางคู่แล้วลองเรือสำราญ ล่องลำน้ำมูลจาก พิมาย นครราชสีมาสู่ท่าตูม เพื่อมาดูตลาดค้าข้าวหอมมะลิที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ และแม่น้ำมูลในเขตเมืองท่าตูมมีการขุดลอกและขยายให้กว้างขึ้นมีอาคารบ้านเรือน สองฝั่งแม่น้ำ มีเรือท่องเที่ยวและเรือสำราญล่องแม่น้ำมูล มีการแข่งเรือยาวฤดูน้ำนอง ได้อีก มีร้านค้าสองฝั่งแม่น้ำ เช่นเดียวกันกับแม่น้ำท่าจีน แม่กลองและเจ้าพระยาใน ภาคกลางหรือแม่น้ำเซินในกรุงปารีส และแม่น้ำเทมส์ในกรุงลอนดอน



หากผู้อำนวยการและนักบริหารการศึกษาในเขตการศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ร่วมกันคิดและร่วมมือกันสร้างเขตที่ตั้งของ เขต 2 ให้เป็นพื้นที่ที่น่าอยู่ เป็นแหล่งท่องเที่ยว แหล่งอุตสาหกรรมและแหล่งการศึกษาได้ นับว่าได้ช่วยกันสร้างความเจริญ และการพัฒนาให้ท้องถิ่นและประเทศชาติของเราเอง



เรียบเรียงจากคำบรรยายในโครงการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามแผนงานสร้างเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้คุณธรรม ระหว่างวันที่ 26 -28 กุมภาพันธ์ 2556 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2556 ซึ่งเขียนขึ้นจากคำบันทึกการบรรยายของเจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาและกีฬาของ สป.ลาว และของสถานศึกษาที่ไปเยือนสิงคโปร์ ในการพานักศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอกไปดูงานที่ประเทศนั้นๆ (ระหว่างปี 2554 - 2555)